

Nechcem drahé a

„Ahoj, Kubko, o chvíľu sa pôjdeme odfotiť, dobre?“ hovorí riaditeľka Autistického centra Andreas Kateřina Nakládalová svojmu 20-ročnému synovi. Ten s opatrovatelkou práve skladá puzzle.

pre synovo čudné správanie. Už sme vedeli, ako sa to volá,“ tvrdí Kateřina, ktorá ihneď začala pátrať po dostupných informáciách. Vyhľadala Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom, kde spoznala ďalších rodičov, ktorí sa borili s rovnakými problémami.

„Spoznala som vrstovníkov svojho syna a pátrala po adekvátnej výchove. Psychologička mi dala prvý návod, ako sa správať k takémuto dieťaťu, ako s ním pracovať, aby sme urobili pokrok, aby čo najlepšie napredovalo. Jakub to mal komplikované, pretože k autizmu sa pridružila astma,“ spomína Kateřina, ktorá si čoraz väčšími uvedomovala, že autizmus musia prijať a naučiť sa s ním žiť. Nie iba dočasne. Nastalo!

Zásadný zlom

Paradoxne, astma pomohla v napredovaní Jakubka. Po liečení v Lučivnej sa posunul o riadny kus dopredu. „Mala som tam na neho čas. Povedala som si: Teraz alebo nikdy. Tvrdo a tvrdohlavo som s ním začala robiť podľa návodu, ktorý som dostala od psychologičky. Po piatich týždňoch Kubko pochopil, že som jeho mama a musí ma rešpektovať. Dôsledným drilom som docielila očný kontakt, až začal vnímať väzbu,“ opisuje svoje prvé výrazné víťazstvo Kateřina a zdôrazňuje, že autistom treba dať šancu, aby sa naučili zvládať rôzne situácie.

V Bratislave to napomáhajú aj rôzne pobyty a stretnutia, ktoré organizuje Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom zameraná

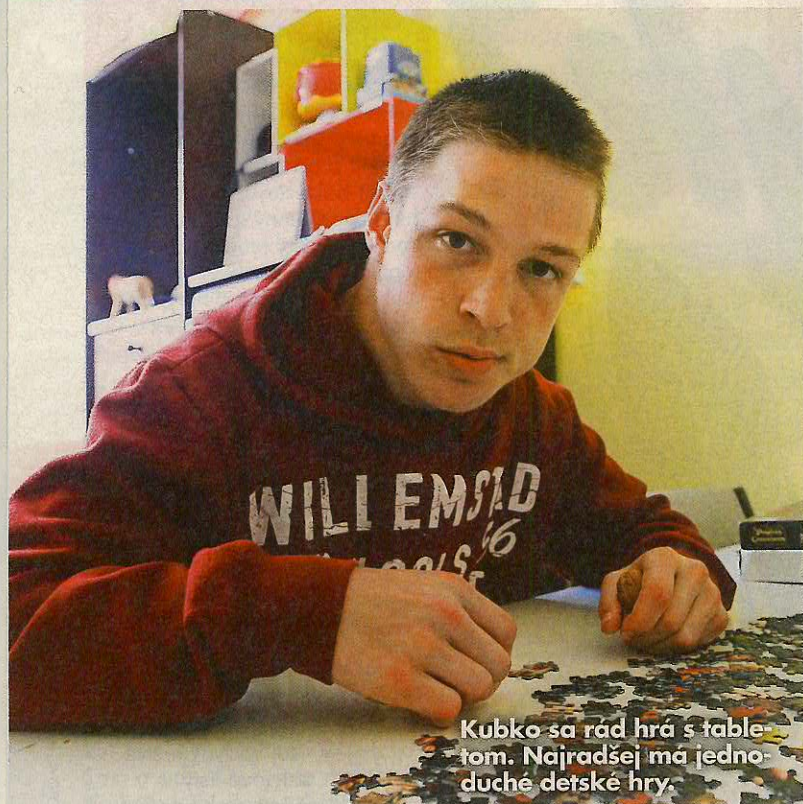
na voľnočasové aktivity. Aj autistické dieťa však rastie. Pred pätnástimi rokmi neboli takmer žiadne profesionálne služby pre autistov. Práve preto sa z občianskeho združenia vyprofilovala nezisková organizácia Autistické centrum Andreas. Zakladali ju pôvodní iniciátori občianskeho združenia SPOSA. Postupne sa pridávali aj ďalší rodičia, medzi prvými pani Kateřina, ktorá sa neskôr stala riaditeľkou Andreasu. Spolu s ostatnými rodičmi rýchlo pochopila, že je nutné vytvoriť zázemie na poskytovanie kvalitných služieb.

„Rozhodli sme sa vybudovať centrum, kde by rodičia aj deti dostali profesionálne služby, od včasnej diagnostiky cez terapie až po psychologickú pomoc pre rodičov,“ vysvetľuje pani Kateřina a dodáva, že z rovnakých dôvodov vznikla neskôr aj škôlka a škola pod jednou strechou. „Postupovali sme podľa potrieb detí a ich rodičov.“

Domov sociálnych služieb

Dnes sú z týchto detí dospeláci, ktorí potrebujú pomoc rovnako, ako keď mali len päť rokov. Musia mať štruktúrovaný program v rámci dňa, neorientujú sa v priestore a čase, čo znamená, že iba vizuálne cez piktogramy pochopia, čo ich čaká. Ak majú jasne „upratané“ vedomie, sú pokojní. Všetko im treba dopredu oznámiť, na nečakané zmeny nereagujú najlepšie.

A znova pochopili, že pre ich deti treba urobiť niečo ďalšie. Rodičia musia chodiť do práce, nemôžu sa venovať celý deň iba svojmu dieťaťu, nakoniec, nie je

Kubko sa rád hrá s tabletom. Najradšej má jednoduché detské hry.

Kubko sa narodil v termíne, ale za dramatických okolností. Mal obtočený pupočník okolo krku, museli ho kriesiť. Preto ho sledovali na neurológii. „Keďže sme už mali trojročného syna, rýchlo sme zbadali odlišnosti vo vývoji. Po roku a pol sme vedeli, že nie je úplne v poriadku. Chceli sme zistiť, ako sa jeho inakosť volá,“ spomína na krušné obdobie pani Nakládalová.

V tom čase sa na Slovensku o autizme veľa nevedelo. Práve diagnostikovať ho nebolo jednoduché. „Neurologička sa domnievala, že keď sa budeme o Jakuba správne starať, zo všetkého vyrastie. Nemohli sme to akceptovať,“ tvrdí Kateřina, ktorá jasne videla, že vývoj jej syna sa uberať zlým smerom.

Dokazovali, že počuje

Rodina zažívala nie bežné stavy. Kubko bol hladný, mal pred sebou piškóty, no nedal si žiadnu do úst, len kričal, chcel sa nechať kŕmiť. Podobné to bolo s fľašou vody. Vedel sa z nej napiť, no nezobral si ju, niekto mu ju musel podať. Potom si rodičia všimli stereotypné kývavé pohyby z nožičky na nožičku, lebo mal oneskorenú motoriku. Reč sa mu nerozvíjala ani celková komunikácia, nemal žiadny očný kontakt a nereagoval na oslovenie...

Trvali na tom, aby ich poslali k špecialistovi. Ocitli sa v stredu včasnej diagnostiky na Krásnej Hôrke, kde takisto nemali skúsenosti s autizmom. Podstúpili tam množstvo nezmyselných vyšetrení. Napríklad ich presviedčali, že Kubko nepočuje, ale to bol čistý nezmysel. Museli komplikovane dokazovať, že počuje.

„Autistické deti sa nedajú podmieniť odmenou: Vydržíš vyšetrenie, dostaneš darček. Niektoré vyšetrenia sa musia robiť pod anestéziou. V tom čase sme netušili, že utlmujúce prostriedky v autistickom telíčku spustia presný opak. Dali sme Kubkovi diazepam a do neho vošlo sto čertov, išiel rozbúrať ambulanciu,“ vysvetľuje pani Kateřina, z ktorej aj dnes srší odhodlanosť pomôcť dieťaťu.

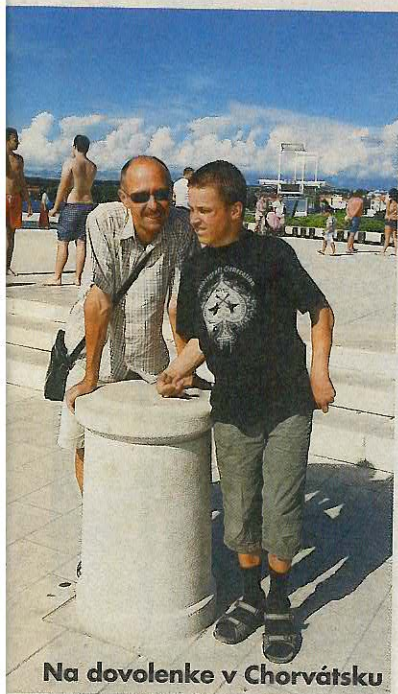
Diagnóza: autizmus

Zlom nastal až náhodou. Kateřina porozprávala o svojich starostiach susedke, ktorá pracovala v škôlke pre deti s odlišným vývinom. Tá ich nasmerovala na psychologičku, ktorá sa ako prvá na Slovensku špecializovala na autizmus. Vo dvoch rokoch Kubkovi diagnostikovali raný detský autizmus.

„Bolo ťažké túto diagnózu prijať, no na druhej strane sa nám uľavilo. Našli sme pomenovanie

je finančná udržateľnosť zariadení na pomoc autistom

e pre nich itá...

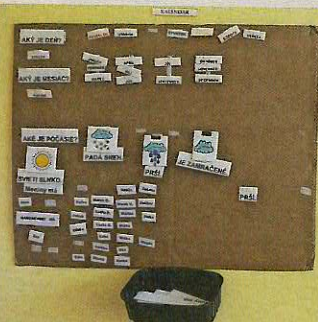
Na dovolenke v Chorvátsku

to dobré ani pre psychiku dieťaťa, ani rodiča.

„Nehovoriac o tom, že rodič tu bude pravdepodobne kratšie ako dieťa. Čo s ním potom? Preto sme vybudovali sesterskú spoločnosť Domov sociálnych služieb Andreas. Zatiaľ ide o zariadenie denného typu,“ nadšene rozpráva 49-ročná Kateřina Nakládalová, ktorá nosí v hlave množstvo plánov, ako pomôcť autistom.

Nevzdáva sa

Prekvapí ma, keď povie, že po celý čas, čo s nasadením rieši

Kateřina sa nevenuje výlučne neziskovke, ale aj tomu, čo vyštudovala. Je inžinierkou geodézie.

všetko okolo svojho syna a neziskovky Andreas, je aj konateľkou vo firme, kde má pod palcom dvadsať ľudí. Rovnako aj to, že jej starší syn Dalibor študuje farmáciu, na Floride sa jeden semester venoval výskumu autizmu a práve pracuje na diplomovke s témou autizmu.

„Kde je vôľa, tam je aj cesta. Celá široká rodina nás podporuje, manžel sa príkladne stará o oboch synov, navzájom si pomáhame,“ hovorí pani riaditeľka a dodáva: „Jediné, čo ma ničí, je finančná udržateľnosť týchto zariadení. Zohnať dostatok financií na prevádzku Andreasu je neskutočne ťažké. Štát či samosprávny kraj si neuvedomujú, že nechceme pre naše deti Mercedesy ani zlaté klietky. Chceme len to, aby tieto deti mali deň naplnený zmysluplnou činnosťou a rodičia mohli vytvárať hodnoty,“ vysvetľuje Kateřina, ktorá sa bez boja nevzdáva.

PRIHLÁSTE SA DO POŠTY PRE TEBA

HĽADÁTE SVOJICH BLÍZKYCH?
CHCETE SA STRETNÚŤ?
TUŽITE SA POĎAKOVAŤ?

Zavolajte na číslo **0918 186 186**,
napíšte na adresu **RTVS, Mlynská dolina 845 45 Bratislava**
pošlite e-mail postapreteba@rtvs.sk
alebo sa skontaktujte na www.facebook.com/postapreteba

Autisti sa nedokážu orientovať v čase a priestore, iba vizuálne cez piktogramy pochopia, čo ich čaká.

rtv: ROZHLAS A TELEVÍZIA SLOVENSKA

KAŽDÚ SOBOTU 20.20

:1